

Asuntokurjuus Suomessa

(Omalta kirjeenvaihtajalta).

Viestit ovat mahdollisesti teille keroneet minkäläinen kurjuus ja pula nykyisin vallitsee täällä Suomessa asunto-oloissa.

Suomen työväitekevä luokka on viime vuosina saanut kärsiä yhtä ja toista. Täällä on ollut kaikista elintarpeista suunnaton pula ja jos mitään on saanut, niin on niissä ollut aivan ylöttömiä hintoja. Jonottaa on saanut leipäpalasta itsellensä ja usein on käynyt niin, että päästynsä jonnossa vuorollensa niin onkin leipä loppunut. — On teurastettu työläismiehiä ja naisia. Heitä on kidutettu vankiloissa ja kidutetaan yhä edelleenkin. — Kuka voisi sanoin kuvata niitä kärsimyksiä, mitä Suomen työväestö on saanut kärsiä lahtarivallan vainojen johdosta?

Nyt kun olot ovat äkkinäisesti hukan parantuneet, on vaadittu, on ruokaa, jos vain rahaa riittää millä ostaa, niin on entisten pulien sijaan tullut asuntopula, jolle ei vertoja löydy muualta. Jo pitemmän ajan on tätä asuntokurjuutta ollut, vaan vasta kesäkuusta lähtien on se kohonnut huippuunsa. Vuokrasäännöstelyn ollessa voimassa, oli asuntoketjottelu rajoitetumpaa, joskaan ei säännöstely kyennyt sitä kokonaan estämään. Nyt ovat hädätuomiot aivan jokapäiväisiä. Päivittäin kymmenille perheille annetaan raastavassa hädätuomioita, huolimatta siitä onko heillä asuntoa minne voisivat muuttua.

Elipä herrat eduskunnassa keväällä uskoneet, että vuokrasäännöstelyn lopettamista voisi asunnosta todella tulla niin ankara kysyntä sekä keinotekojen tanner, kuin miksi se nyt on muodostunut. Nauroivat vain kun Työväenpuolueen edustaja Hilda Hannunen esitti helle seuraukset, mitkä johtuvat vuokrasäännöstelyn lopettamisesta.

Huoneita kyllä on vapaana ja tarjotaan niitä vuokralle, vaan jotta niihin pääsisi käiksi, vaaditaan tuhansia luovutuksia. Vuokraajan olisi huoneet itse korjattava j.n.e. Sopi-muksia ei tehdä kuin lyhyeksi ajaksi ja useimmiten ei ensinkään. Tästä on ollutkin seurauksena, että kun vuokraaja saa huoneiston asuttavaan kuntoon, niin hädätään hänet pois asunnosta ja nimitä tulokkailta vaaditaan entistä suuremmat luovutukset.

Asuntokurjuudesta kärsivät työläiset luovutettiin, Heillä ei ole varaa maksaa luovutuksia, vuoden vuokria etukäteen ja korjata huoneita, koska palkat ovat riittämättömät elatukseen ja vielä siltikin on suuret verot maksettava. Työläisperheet ovatkin joutuneet pienten lapsiensa kanssa tuulen piestäväksi. Suojaa ovat saaneet hakea metsistä, ullakkohuoneista, kellarista, talleista y.m., jotka eivät mitenkään vastaa ihmisasuntoja.

Kesäaikana onkin usea perhe rakentanut itsellensä majan risulista metsään. Useimmassa tapauksissa on niissä perheissä paljon lapsia ja jotka juuri sen vuoksi ovat hädätetty asunnostaan.

Tilapäisasunnoiksi on täällä Helsingissä esim. luovutettu vanhoja kasarmeja asunnottomille. Näihin annettiin ihmisten muuttama ilman, että olisi minkäänlaisia korjauksia eli puhdistusta tehty. Itsekukin on saanut puhdistaa palkkansa ja laittaa alueensa niin kodikkaaksi kuin vain on voinut. Seinät ovat olleet näihin asti mitä kirjainta kokoelmaa. Ne on tehty mattoista, säikeistä, paperista, j.n.e. Vaan nyt on kaupungin puolesta tehty seinät yhdenlaisiksi. Ensin tulenkestävistä puvista, korkeus noin kaksi ja puoli metriä.

Yksi suuri huone käsittää 50 perhettä eli 250 henkeä. Jokaisen alue on koettettu tehdä mahdollisimman pieneksi, jotta useampi henkilö vain

saataisiin sinne sultottua. Näin ollen ei ole tilaa kaikille välttämättömillekään huonekaluille, kuten sängyille. Lattialla suurin osa suakin maata yönsä. Alluinen ilka ja pöly lattialla, joka siitä kohoaa ilmaan, on ominansa levittämään tauteja. Yön aikana jolloin ovia ei saata pitää auki, ollen ne ainoina ilmanvaihtovälineinä, käy ilma tukalaksi ja huonoksi hengittävä. Ja huoneissa käy niin ankara veto, joka taas saa ihmiset sairaksi.

Koulussa olevien lasten työtä vaikeuttaa se rauhaton elämä, mikä luonnollisesti on tällaisessa porvarien asettamassa "kommuni-yhteiskunnassa". Lepoa ei siellä saa kukaan, selaista lepoa, joka olisi välttämättömien voimien kokoamiselle. Harvinaista ei olekaan, että siellä käydesi tapaa henkilöitä, joidenka hermosto on jo joutunut hyvin sairaaloi-ksi.

Suvilahden kasarmilla on keittiö pihalla aivan toisessa rakennuksessa. Kun perheenäidit lähtevät ruokaa keittämään, on heidän kuljettava kaikki tarvittavat tarpeet mukanaan edestakaisin. — Miten suunnaton ta voimia kuluttavaa työtä se on perheenäidelle, kulkea moneen kertaan päivässä korkeita luukkaita rautaportaita ylös ja alas, murjua ja keittöön väliä, kääntäen ruoka- ja keittotarpeita. Heidän hermostonsa onkin tässä kaikkein kovimmalla koetuksella joutunut, koska he ovat pakotettuja olemaan tässä rauhattomassa olossa ympäri vuorokauden toisen toisensa jälkeen.

Nyt tekee talvi tuloansa ja käyvät nämä kesäiset asunnot mahdottomiksi asua.

Virkaherrat ovat kyllä pitäneet kokouksia ja pohtineet keinoja asuntopulan lievitäksiksi. Mutta heidän työnsä on yhtä pitkä kuin leveätkin. Esitykset kulkevat virastosta virastoon ja vilpyvät niissä. Sitä riippyy mitä asia vaatii, ei heillä ole. Pulan lieventämiseksi olisi pitänyt ryhtyä työhön ja toimeen jo heti kun vuokrasäännöstely lopetettiin, vaan "vasta harmaa havahtuu kun häitä suurin on".

Tilaston keräyksessä asunnottomien lukumäärästä Helsingissä, ilmoitettiin heitä 1,770 perhettä ja niiden yhteinen jäsenmäärä 6,470. Todellisesti on niitä enempi, vaan eivät kaikki ole käyneet ilmoittautumassa. Kaupungin rakenteilla olevissa taloissa ja pian rakennettavien taloihin tulee asuntoja 200 perhekunnalle. Siis loput 1,770 perhettä saavat jäädä talveksi nykyisiin suojaisiin, kuten Suvilahden kasarmi, koleparakki, kellarit, ullakot, käymälät y.m. mahdolliset palkat, tahi valit kokonaan min-käänlaisia asuntoja.

Tätä asuntokurjuutta ei ole yksinomaan Helsingissä, vaan on se samantyyppistä kautta maan, vieläpä maaseutukylissäkin on sitä havaittavissa. Sosiaalihuollituksen tilastojen mukaan on asunnottomia 3,391 perhettä, tehden henkilöiluku näiden perheistä 13,772.

Jos maassa olisi tapahtunut jokin erikoinen tapaus, kuten sota, tulipalo tahi jokin muu, joka olisi hävittänyt asuntoja, niin olisi tämä asuntopula ymmärrettävässä. Mutta nyt ollaan yksinomaan asuntoketjottelun vuoksi joutunut tähän tilaan, että yhteiskunta näin kehnosti asuttaa jätensään, jotka kättensä työllä rakentavat asunot kaikenlaisille tyhjän-toimittajille ja talohijareille, sillä todistettavasti on olemassa tyhjiä käyttämättömiä huoneita, joita ei asunnottomille luovuteta.

Tällaiseen kurjuuteen on kapitalistinen järjestelmä syösty työväestön, sen luokan joka kaiken luo. Toivon ei ole parempaan ennenkuin kaikki työläiset valvutuvat ja ottavat itsellensä ne oikeudet mitä heille yhteiskunnan ylläpitäjinä kuuluu.

T. S.

Venäläinen nainen Punaisessa armeijassa

Venäläiset naiset — talonpoikaisten, palkkatyön tekijät, jopa porvarillisetkin ovat kaikissa niissä vallankumouksissa, jotka Venäjällä ovat tapahtuneet, näyttelleet huomattavaa osaa. "Naiset ovat opettaneet Venäjän kansan lukemaan ja kirjoittamaan, huolehtineet uusista opetusmenetelmistä ja kantaneet hartioiltaan köyhälistön valitsemistyön koko marttyryyden", — niin lausui kirjailija Amfiteatrov venäläisten naisten toiminnasta työväen ja talonpoikaisten nousussa Venäjällä. Todellisuudessa onkin venäläisten naisten osallisuus työväen luokan vapauttamisessa suurempainen. Heidän huolellisuutensa, asialle antautumisensa, fanatismiin saakka kohonnut uhrautuvaisuutensa tekivät heille mahdolliseksi kantaa kaikki ne raskaat kärsimykset, jotka heille tuotti maanalainen puoluetö, joka oli ainoa mahdollinen herätys- ja vallustustyömuoto tsaarin alkuisessa Venäjässä. Vuosikymmenien kuluessa selvi vallankumouksellisen hiljaisella, usein mitä vaarallimmalla vaihepaikallaan. Hän järjesti kirjapaljoja, suoritti vaaralliset taistelutehtäviänsä, harjoitti vallustustyötä armeijassa, taisteli barrikadeilla; kaikkialla tapaamme venäläisen naisen ilahtavalla altitudella ja esimerkiksi kelpaavana toimimassa.

Keisarivallan kukistumisen jälkeen on naisten vallankumouksellinen päätäilyisyys ollut järkkäytymätön. Niin kutsuttu porvarillinen demokratia käytti valitettavasti väärin tätä taisteluvälineä. "Kuoleman pataljooneja", jotka muodostettiin innostuneita porvarillisen demokratian kannattajainaisista, käytettiin pääasiassa taistelun köyhälistön vallankumousta vastaan.

Työläisnaisten taisteluväline ja uhrautuminen tuli esille marraskuun vallankumouksessa, muodostaen itse asiassa alkuperäisen taisteluvälineksi. Viipurinpuolen kaupungin osan kutomotyöläisnaisten lakko Pietarissa, 1917, muodostui bolshevistisen nousun alkuvaiheeksi. Nämä kutomotyöläisnaiset ne olivat, jotka suurin joukoin marssivat kaupunkiin antaen köyhälistön nousun merkin.

Edelläolevat seikat ovat omiaan osoittamaan, että venäläinen työläisnainen on myöskin Punaisen Armeijan riveissä. Mutta naiset eivät muodosta erikokoisia naisten pataljooneja. Vapaaehtoisesti armeijaan kirjoittaneet — ja niitä tuli suurin joukoin yleisen mobilisoinnin aikana — asetetaan yleisiin osastoihin, joiden mukana he rintamalle komennettuna seuraavat. Naissotilaat taistelevat rintamalla yhtä urheasti ja sankarillisesti kuin heidän miestoverinsäkin köyhälistön armeijassa. Tämä tapahtu hiljain, vaatimattomasti. Kukaan Venäjällä ei erikokoisesti yllistele naisten taistelurohkeutta ja kestävyttä, koska se kuuluu niihin asioihin, joita pidetään itsestään selvinä ja asiaankuuluvina.

Naissotilaiden toiminta rintamalla on pääasiassa avustustoimintaa. Tuhannet naiset toimivat sairaanhoitajattarina. Pelottomasti he kaikkialla toimivat. He eivät odotelleet siheksi kun rintama olisi siirtynyt, vaan kantoivat haavoittuneet taistelun riehussa tulijalta, pelastamalla siten monen taistelevan toverinsa hengen.

Rintamantakassassa palveluksessa, kuljetuksessa, kuriiritoimissa, postissa ja kansiloissa käytettiin naissotilaita. Kaikkialla tavattiin naisia, kaikkialla he auhasti antoivat työvoimansa neuvostovallan palvelukseen ja suojelemiseksi. Naiset eivät pelkää minkäänlaisia vaivannäköjä ja uhrausta, alttiisti he alistuvat kovaan sotakuviin tietien toimintansa olevan suuresta merkityksestä köyhälistön valtion puolustustoiminnassa.

Mutta valitustarkoituksia palveluissa laitoksissa ovat naiset melkein

yksinomaisena toimintavoimana. Armeijalla on nimittäin mukanaan lukuhuoneet, kirjastot jne. Sotilaiden keskuudessa j etaan sosialistista kirjallisuutta, heille pidetään esitelmää, keskustelukoouksia sosialistisen vallustuksen levittämistarkoituksessa. Siinä on naisilla laaja työkenttä. Rintamalta tulleet selostukset osoittavat, että heidän toimintansa on kaikissa suhteissa ollut kasvattava puna-armeijalaisten keskuudessa. Michistöö kasvataan itsekkunnioitukseen, kunluntuntoon, vallankumouksen asian tunteeseen, sosialismin puolustamiseen sekä velvoitisuuden tuntoon.

Suurten kaupunkien, kuten Pietarin, Odessan, Samaran y. m. puolustukseen kutsuttiin naissotilaita. Naisia käytettiin reserviväkenä rintamalle menneiden miesten tilalla tehtävissä, toimistoissa ja muilla työaloilla. Suuret joukot naisia ilmoitautui suoraan puolustustoimintaan. He saivat opetusta, varustukset ja niin he astuivat miestoveriensä rinnalle puolustamaan proletariaatti kotikaupunkiansa viimeiseen veripisaraan saakka valkokaartilaisia vastaan.

Naisten toimintakykyisyyden vuoksi suorittamaa sotilastehtäviä annetaan kaikille järjestyneille kommunistinlaisille sotilaskasvatusta, joka on pakollinen. Asetetut osastot marssivat yhdessä määrättyinä päivinä piiristehetäisiin, jossa annetaan opetusta aseiden käytössä sekä muissa sotilaskasvatustissa. Upscerikouluissa saavat naiset myös opetusta. Vuonna 1919 pääsi koulusta ensimmäinen naisupseeri, joka oli nuorisoliittolainen.

Innostuksella, rajattomalla antautumisella ja vaatimattomalla suorittamalla venäläinen työläisnainen vallankumoustehtäviänsä. Unohdetut ovat nämä, kärsimykset ja kylmi; perhehuolet ja kotiasiat ovat siirretyt takalalle köyhälistön valtion ollen vaarassa. Kaikista siitä, minkä he tarmokkaalla taistelullaan entisiä sortajiaan vastaan ovat saavuttaneet — vapautukseensa kapitalistista riistosta, heidän täydellisestä taloudellisesta ja poliittisesta tasa-arvoisuudesta eivät he ole halukkaita luopumaan. Pelkkä ajatuskin entiseen palautumisesta herättää heissä kauhua. Siksi he taistelevat intohimoisella innostuksella Venäjän köyhälistövaltion rintamilla, siksi he kestävät kaikki vaivat ja kärsimykset.

MITÄ OLISI TEHTÄVÄ NAISTEN HIERÄTTÄMISEKSI? SELLAISISSA OSASTOISSA, JOISSA EIVÄT TOIMI NAISKOMITEAT?

On järjestössämme sellaisia osastoja, joiden yhteydessä ei vielä ole mitään naisten keskuudessa toimivaa agitatioonikomiteaa, joka valitsisi heitä luokkataistelun tietoisiksi sauttamisessa. Tämä takapajuisuus olisi ehdottomasti korjattava. Alueoimikunnan olisi asetettava kiertäviä nais-toimikuntien herättäjiä joko mies tai nainen, nainen ehkä voisi olla edullisempi, miten vaan, sillä useassakin osastossa on kuitenkin ompeluseura toimimassa, mutta keskustelu ei tahdo olla niissä kyllin tehossa, syystä, että useinkin on harkittavana myyjäisten, itämien y.m. pito ja koska näidenkin pohtimisessa menee aika tyytyn, niin sivuun jää vakavampi kuten lukeminen ja siitä johtuvat keskustelut. Senpä vuoksi tällainen herättäjä olisi tarpeen. Voitaisiin esim. pitää ompeluseuran istunnot joka toinen viikko ja naisjaoston kokoukset niillä viikoilla, joilla ei ompeluseura kokoontu. Mutta vaikka me tämän asian tässä nyt näin esitämme, niin puuttuu heiltä kykyä järjestää sitä toista komiteaa. Ei tiedetä miten alkaa ja mitä tehdä ja juuri tässä pitäisi olla joku "jalolleen" auttaja, sillä missä on osasto olemassa, siellä myöskin on naisia senverran, että pystyvät muodostamaan edes pienemmänkin edistysseuran.

Uudista Toverittaren tilauk-sesi ajoissa, ettei keskeytystä tapahdu.